

Pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės poveikis šalių vystymuisi ir vystomajam bendradarbiavimui

2010 m. kovo 25 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės poveikio besivystančioms šalims ir vystomajam bendradarbiavimui (2009/2150(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2009 m. rugsėjo 24–25 d. Pitsburge vykusį Didžiojo dvidešimtuko (G20) aukščiausiojo lygio susitikimą ir 2009 m. balandžio 2 d. Londone vykusį G20 aukščiausiojo lygio susitikimą,
- atsižvelgdamas į 2009 m. liepos 8–10 d. L'Akviloje (Italija) vykusį Didžiojo aštuoneto (G8) aukščiausiojo lygio susitikimą,
- atsižvelgdamas į 2000 m. rugsėjo 8 d. JT Tūkstantmečio deklaraciją su išdėstytais Tūkstantmečio vystymosi tikslais (TVT), kuriuos tarptautinė bendruomenė drauge nustatė siekdama, be kita ko, panaikinti skurdą ir badą,
- atsižvelgdamas į Europos konsensuą dėl vystymosi¹ ir ES elgesio kodeksą dėl papildomumo ir darbo pasidalijimo įgyvendinant vystymosi politiką²,
- atsižvelgdamas į 2002 m. kovo 18–22 d. Monterėje (Meksika) vykusioje Tarptautinėje vystymosi finansavimo konferencijoje priimtą Monterėjaus konsensuą,
- atsižvelgdamas į Paryžiaus deklaraciją dėl pagalbos veiksmingumo ir Akros veiksmų darbotvarę,
- atsižvelgdamas į 2009 m. rugsėjo mėnesį paskelbtą Tarptautinio valiutos fondo (TVF) pranešimą „Pasaulinės finansų krizės poveikis mažas pajamas gaunančioms šalims. Nauji duomenys“,
- atsižvelgdamas į 2009 m. spalio mėnesį paskelbtą TVF pranešimą „Pasaulio ekonomikos perspektyva. Parama atsigauančiai ekonomikai“,
- atsižvelgdamas į 2010 m. sausio mėn. paskelbtą TVF ataskaitą „Pasaulio ekonomikos perspektyvos (atnaujinta)“ (angl. „World Economic Outlook Update“),
- atsižvelgdamas į 2009 m. rugsėjo mėnesį paskelbtą Pasaulio banko pranešimą „Pažangos išsaugojimas. Pasaulinio ekonomikos nuosmukio iššūkis mažas pajamas gaunančioms šalims“,
- atsižvelgdamas į 2009 m. birželio mėnesį paskelbtą Pasaulio banko pranešimą „Pasaulinis vystymosi finansavimas. 2009 m. pasaulinio ekonomikos atsigavimo planas“,

¹ OL C 46, 2006 2 24, p. 1.

² Tarybos išvados 9558/07, 2007 m. gegužės 15 d.

- atsižvelgdamas į 2010 m. sausio mėn. paskelbtą Pasaulio banko ataskaitą „Pasaulio ekonomikos perspektyvos: krizė, finansai ir augimas“,
- atsižvelgdamas į 2009 m. spalio mėnesį paskelbtą 2009 m. Europos ataskaitą vystymosi klausimu „Afrikos pažeidžiamumo mažinimas. Naujo europinio požiūrio formavimas“,
- atsižvelgdamas į Komisijos užsakytą ir 2009 m. spalio mėnesį paskelbtą konsultavimo bendrovės HTSPE parengtą tyrimą „Pagalbos veiksmingumo planas. Europinio požiūrio privalumai“,
- atsižvelgdamas į 2009 m. rugsėjo mėnesį paskelbtą Jungtinių Tautų TVT trūkumų šalinimo darbo grupės pranešimą „Pasaulinio vystomojo bendradarbiavimo stiprinimas krizės sąlygomis“,
- atsižvelgdamas į 2009 m. rugsėjo mėn. paskelbtą Jungtinių Tautų Prekybos ir vystymosi konferencijos ataskaitą dėl prekybos ir vystymosi,
- atsižvelgdamas į JT Prekybos ir vystymosi konferencijos (UNCTAD) ataskaitą pavadinimu „Mažiausiai išsivysčiusios šalys. 2009 m. ataskaita. Padėties ir vystymosi valdymas“,
- atsižvelgdamas į savo 2009 m. lapkričio 26 d. rezoliuciją dėl maisto ir žemės ūkio organizacijos (FAO) aukščiausiojo lygio susitikimo ir aprūpinimo maistu¹,
- atsižvelgdamas į 2009 m. spalio 8 d. Parlamento rezoliuciją dėl pasaulinės ekonomikos ir finansų krizės pasekmių besivystančioms šalims ir vystomajam bendradarbiavimui²,
- atsižvelgdamas į 2009 m. lapkričio 10 d. Parlamente vykusį klausymą dėl pasaulinės finansų krizės poveikio besivystančioms šalims ir vystomajam bendradarbiavimui, o ypač prof. Guttormo Schjelderupo pasisakymą dėl neteisėtų pinigų srautų ir mokesčių rojaus,
- atsižvelgdamas į 2009 m. spalio 8 d. Parlamento rezoliuciją dėl 2009 m. rugsėjo 24 ir 25 d. Pitsburge įvykusio G20 susitikimo³,
- atsižvelgdamas į savo 2009 m. kovo 25 d. rezoliuciją dėl 2007 m. Europos investicijų banko ir Europos rekonstrukcijos ir plėtros banko metinių ataskaitų⁴,
- atsižvelgdamas į savo 2006 m. vasario 16 d. rezoliuciją dėl naujų finansinių priemonių vystymuisi finansuoti ir Tūkstantmečio tikslų⁵,
- atsižvelgdamas į AKR ir ES jungtinės parlamentinės asamblėjos 2009 m. gruodžio 3 d. Luandoje priimtą bendrą rezoliuciją dėl finansų krizės poveikio AKR šalims,
- atsižvelgdamas į 2008 m. lapkričio 6 d. Teisingumo Teismo sprendimą dėl Sprendimo

¹ Priimti tekstai, P7_TA(2009)0102.

² Priimti tekstai, P7_TA(2009)0029.

³ Priimti tekstai, P7_TA(2009)0028.

⁴ Priimti tekstai, P6_TA(2009)0185.

⁵ OL C 290 E, 2006 11 29, p. 396.

Nr. 2006/1016/EB teisinio pagrindo¹,

- atsižvelgdamas į 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/29/EB, iš dalies keičiančią Direktyvą 2003/87/EB, siekiant patobulinti ir išplėsti Bendrijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą²,
 - atsižvelgdamas į 2009 m. balandžio 8 d. Komisijos komunikatą „Parama krizę siekiančioms įveikti besivystančioms šalims“ (COM(2009)0160),
 - atsižvelgdamas į 2005 m. balandžio 5 d. Komisijos darbo dokumentą „Nauji vystymosi finansavimo šaltiniai. Galimybių apžvalga“ (SEC(2005)0467),
 - atsižvelgdamas į 2009 m. gegužės 18–19 d. Bendrųjų reikalų ir išorės santykių tarybos išvadas dėl paramos siekiančioms įveikti krizę besivystančioms šalims,
 - atsižvelgdamas į 2009 m. rugsėjo 15 d. Komisijos komunikatą „Politikos suderinamumas vystymosi labui – bendro Europos Sąjungos požiūrio politikos sistemos nustatymas“ (COM(2009)0458) ir į 2009 m. lapkričio 17 d. Bendrųjų reikalų ir išorės santykių tarybos išvadas dėl vystymosi politikos nuoseklumo ir paramos veiksmingumo veiklos programos,
 - atsižvelgdamas į JT konferenciją pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės bei jos poveikio vystymuisi klausimais ir į 2009 m. liepos 9 d. rezoliucijoje Nr. 63/303 JT Generalinės asamblėjos patvirtintas konferencijos išvadas,
 - atsižvelgdamas į 2009 m. gegužės 28–29 d. Paryžiuje vykusią konferenciją pažangių finansavimo būdų klausimais ir į 2008 m. lapkričio 28 d. – gruodžio 2 d. Dohoje vykusią tarptautinę konferenciją vystymosi finansavimo klausimais,
 - atsižvelgdamas į 2009 m. kovo mėnesį paskelbtas JT Generalinės Asamblėjos pirmininko įsteigtos Tarptautinės valiutos ir finansų sistemos reformų ekspertų komisijos rekomendacijas,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į Vystymosi komiteto pranešimą ir Tarptautinės prekybos komiteto ir Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto nuomones (A7–0034/2010),
- A. kadangi besiformuojančios ir besivystančios ekonomikos šalių plėtra 2009 m. siekė tik 2,1 %, palyginti su 6,1 % augimu 2008 m.,
- B. kadangi prognozuojama, kad 2009 m. pasaulinė prekyba smuks 17 %, o investicijos į prekybą ir infrastruktūrą stringa dėl kreditų krizės, ir kadangi mažiausiai išsivysčiusios šalys ypač nukentėjo nuo krizės,
- C. kadangi tarptautinės finansų institucijos neskuba patenkinti besivystančių šalių poreikius ir susidurs su kreditavimo sunkumais, jei nebus pritraukta daugiau kapitalo,

¹ Byla C-155/07 *Europos Parlamentas prieš Europos Sąjungos Tarybą*; OL C 327, 2008 12 20, p. 2.

² OL L 140, 2009 6 5, p. 63.

- D. kadangi nereikėtų ignoruoti pasaulinės krizės padarinių vidutines pajamas gaunančioms besivystančioms šalims,
- E. kadangi dėl finansų sektoriaus reguliavimo, priežiūros ir kontrolės spragų, priežiūros ir naudojamų greito įspėjimo apie pavojų mechanizmo trūkumų, o taip pat ir tam tikros tarptautinių finansų institucijų vykdomos politikos kilo ir buvo paspartinta pasaulinio masto krizė, pareikalavusi peržiūrėti taikomas paradigmas, kurios turėtų apimti tarptautines kompensavimo priemones ir dalijimąsi našta,
- F. kadangi mokesčių rojai sudaro galimybę nuslėpti pinigus ir dėl to sudaromos paskatos kenkti geram valdymui, ypač mokesčių ir teisės aktų taikymo srityje; kadangi neteisėti kapitalo srautai iš besivystančių šalių sudaro 641–941 mlrd. JAV dolerių, o tai yra maždaug 10 kartų daugiau nei pasaulinė parama vystymuisi,
- G. kadangi pasaulinio lygmens korupcija jau pasiekė 50 mlrd. JAV dolerių ir tai pagal organizacijos „Transparency International“ 2008 m. ataskaitą sudaro apie pusę visos oficialios paramos vystymuisi ir investicijų, būtinų norint pasiekti tikslus, susijusius su geriamu vandeniu ir visuomenės sveikata,
- H. kadangi Europos Sąjunga, 2008 m. suteikusi apie 60 % pasaulinės pagalbos sumos, yra didžiausia pagalbos teikėja, o Komisija prognozuoja, kad 2009 m. oficialios paramos vystymuisi (OPV) įsipareigojimams vykdyti trūks 22 mlrd. JAV dolerių,
- I. kadangi dėl pasaulinės krizės metu sumažėjusios išsivysčiusių šalių gamybos apimties neišvengiamai sumažės OPV tuo metu, kai išorės pagalba bus itin svarbi besivystančioms šalims,
- J. kadangi iš esmės visus ES įsipareigojimus (99 %) sudaro jau esami įsipareigojimai; 8,8 mlrd. eurų jau yra skirti laikotarpio pradžia, vadinasi, esama pavojaus, kad mažiau paramos vystymuisi lėšų bus turima ateinančiais metais,
- K. kadangi taikant Europos požiūrį į pagalbos veiksmingumą 2010–2015 m. laikotarpiu būtų galima sutaupyti nuo 3 iki 6 mlrd. eurų per metus,
1. puikiai suvokia, kad per pastaruosius dvejus metus vyko keletas visuotinių krizių (maisto, energijos, klimato, finansų, ekonominė ir socialinė), kurios reikšmingai paveikė išsivysčiusios ir besiformuojančios ekonomikos šalis, tačiau skaudžiausias jų pasekmes patyrė besivystančių šalių vargingiausių gyventojų grupės – daugiau nei 200 mln. darbininkų pasaulyje įstumta į nepaprastą skurdą ir daugiau nei šeštadalis pasaulio gyventojų kenčia badą;
 2. pabrėžia, kad ES pareiga – padėti besivystančioms šalims įveikti su pasauline ekonomikos krize ir klimato kaita susijusius sunkumus, kurių atsirado ne dėl jų kaltės; šiuo atžvilgiu ragina valstybes nares visiškai vykdyti savo OPV įsipareigojimus besivystančioms šalims;
 3. ragina tvirčiau laikytis įsipareigojimų pasiekti TVT iki 2015 m. ir ragina geriau koordinuoti veiksmus atsižvelgiant į 2010 m. TVT peržiūra; ragina valstybes nares kuo aktyviau paremti 2010 m. Jungtinių Tautų aukščiausiojo lygio susitikimą TVT klausimais ir susitarti dėl bendrosios pozicijos šiuo klausimu;

4. ragina valstybes nares iki galo vykdyti prisiimtus dvišalius ir daugiašalius OPV įsipareigojimus;
5. prašo valstybių narių didinti OPV apimtis, kad 2010 m. parama siektų bendrą užsibrėžtą 0,56 % OPV nuo bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP) rodiklį, o 2015 m. – 0,7% OPV nuo BNP rodiklį; be to, ragina valstybes nares paspartinti pastangas gerinti pagalbos veiksmingumą įgyvendinant Paryžiaus deklaraciją ir Akros veiksmų darbotvarkę, geriau koordinuojant tarpusavio veiksmus, gerinant paramos sistemų nuspėjamumą ir tvarumą, paspartinant paramos teikimą, tęsiant paramos atsiejimą ir padidinant paramos gavėjų gebėjimus panaudoti gautą paramą; remia naująją tarptautinę paramos skaidrumo iniciatyvą, kuria siekiama didinti galimybes turėti ir gauti informaciją apie paramą, taip padidinant paramos teisėtumą ir suteikiant galimybę užtikrinti, kad ji veiksmingiausiu būdu naudojama kovojant su skurdu; ragina visas valstybes nares, kurios dar neprisijungė prie šios iniciatyvos, tai padaryti;
6. pabrėžia, kad būtina vykdyti OPV įsipareigojimus, tačiau to nepakanka neatidėliotinai vystymosi problemai spręsti, ir pakartoja savo raginimą Komisijai aktyviai populiarinti jau esamas naujoviškas vystymosi finansavimo priemones ir skubiai rasti papildomų naujoviškų finansavimo šaltinių;
7. yra susirūpinęs dėl to, kad dedama mažiau OPV pastangų siekiant užtikrinti visuomenės sveikatą, ypač teises į lytinę ir reprodukcinę sveikatą, kuri yra svarbiausia siekiant TVT; atkreipia dėmesį į tai, kad sveiki ir stiprūs darbuotojai – pagrindinė ekonominio vystymosi sąlyga;
8. ragina Komisiją ryžtingai siekti tarptautinio vystomojo bendradarbiavimo reformos įgyvendinimo;
9. pabrėžia, kad vykdoma tarptautinės pagalbos struktūros reforma neturėtų būti žingsnis atgal žvelgiant į tai, kas pasiekta vystymosi srityje, ir negali pasitarnauti kaip priedanga valstybėms narėms mėginant išsižadėti savo įsipareigojimų;
10. mano, kad vien tik paramos vystymuisi skiriamų lėšų kiekis nėra pakankamas pagrindas, pagal kurį būtų galima spręsti apie ES paramos vystymuisi priemonių veiksmingumą ir efektyvumą;
11. mano, kad pirmenybė ir toliau turėtų būti teikiama veiksams siekiant įveikti finansų ir ekonomikos krizę;
12. pabrėžia, kad reikia toliau teikti pagalbą ir nuolat ją pritaikyti prie pasikeitusios padėties ir aplinkybių;
13. pabrėžia, kad dėl pasaulinės ekonomikos krizės būtina gerinti vystomąjį bendradarbiavimą kiekybiškai ir kokybiškai;
14. pabrėžia, kad dėl nuosmukio ciklo prasidėjusi kreditų krizė ir atsiradęs netikrumas, taip pat sumažėjusi tarptautinė prekyba, mažesnės investicijos ir mažiau migrantų vykdomų piniginių pavedimų – pagrindinės priežastys, dėl kurių krizė iš išsivysčiusių šalių išplito į besivystančias šalis; visose šiose srityse Sąjunga turi priimti priemones ir suderintai, visapusiškai ir nuosekliai įtvirtinti savo veiklą tarptautinėje arenoje;

15. ragina Tarybą ir Komisiją, vykdant savo vystomojo bendradarbiavimo priemonių ir politikos stebėseną, taip pat imtis priemonių siekiant kiek įmanoma sumažinti nenumatytą poveikį besivystančių šalių ekonomikai, pvz., didėjančią priklausomybę nuo paramos vystymuisi perveidimų, kai dėl to daromas neigiamas poveikis augimui, atlyginimams ir užimtumui ir steigiasi pelno besivaikančios organizacijos bei randasi korupcija;
16. ragina Tarybą ir Komisiją gerinti dvišalio ir daugiašalio vystomojo bendradarbiavimo koordinavimą, nes trūkumai šioje srityje yra pagrindinis veiksnys, dėl kurio gali nukentėti paramos vystymuisi veiksmingumas;
17. pripažįsta, kad finansų sektoriaus reglamentavimo, priežiūros ir kontrolės spragos ir tam tikra finansų institucijų vykdoma politika neleido užkirsti kelio krizei, o vietoj to padidino neigiamus jos padarinius; pabrėžia, kad skirtingai nuo to, kas vyko išsivysčiusiose šalyse, šios sąlygos žymiai sumažino besivystančių šalių gebėjimą reaguoti į ekonomikos sulėtėjimą priimant mokesťines stimuliavimo priemones;
18. pabrėžia, kad reikia visapusiškai reaguoti į ekonomikos ir finansų krizę, kad jokia finansų institucija, rinkos dalis ar jurisdikcija negali būti atleidžiama nuo reguliavimo ar priežiūros ir kad visų šalių skaidrumas bei atskaitomybė turėtų būti naujo tarptautinio finansų valdymo pagrindu;
19. viena vertus, palankiai vertina tai, kad tarptautinės finansų institucijos, nustačiusios aukštesnį išlaidų vargingiausiems lygį ir daugiau dėmesio skyrusios skurdo mažinimo bei išlaidų augimui skatinti besivystančiose šalyse, padidino skolinimosi galimybes žemas pajamas gaunančioms šalims; tačiau išreiškia didelį susirūpinimą, kad gali padidėti besivystančių šalių įsiskolinimas ir pagilėti krizė, susijusi su skolos tvarumas, ir ragina vyriausybes skubiai vykdyti tarptautinių finansų institucijų reformas;
20. ragina Komisiją ištirti galimybę įgyvendinti Pasaulio banko pasiūlymą įsteigti pažeidžiamiausioms šalims skirtą fondą, kurio lėšomis būtų finansuojamas aprūpinimas maistu, socialinė apsauga ir žmogiškasis vystymasis;
21. ragina G20 lyderius nedelsiant imtis veiksmų ir vykdyti 2009 m. rugsėjo mėnesį Pitsburge priimtą įsipareigojimą pertvarkyti pasaulinę vystymosi struktūrą, pagal programą perduoti ne mažiau kaip 5 % TVF kvotų besiformuojančios ir besivystančios ekonomikos šalims ir ne mažiau kaip 3 % Pasaulio banko balsavimo teisių besivystančioms ir pereinamojo laikotarpio šalims;
22. pabrėžia, kad būtina pasaulio ekonomikos valdymo reforma, kuri padėtų užtikrinti, kad besivystančios šalys būtų geriau atstovaujamos forumuose, kuriuose priimami sprendimai; todėl siūlo išplėsti G20 grupę ir papildyti bent jau vienu besivystančių šalių, ypač mažiausiai išsivysčiusių šalių, atstovu, kuris galėtų eiti G77 grupės pirmininko pareigas;
23. ragina Komisiją ir valstybes nares skirti ypatingą dėmesį padoraus darbo skatinimui ir apsaugai ir imtis veiksmų siekiant kovoti su lyčių diskriminacija ir vaikų darbu vadovaujantis Tarptautinės darbo organizacijos, kuriai turėtų būti skiriamas didesnis vaidmuo, rekomendacijomis;
24. pabrėžia, kad reikia pereiti prie tarptautinės valdymo sistemos, kurią taikant būtų užtikrinama labiausiai pažeidžiamų žmonių ir šalių, ypač itin nuo krizės nukentėjusių ir

- neturinčių veiksmingų apsaugos tinklų arba apskritai neturinčių jokių tinklų, apsauga;
25. pabrėžia, kad TVF nariai patvirtino 250 mlrd. JAV dolerių vertės specialiųjų skolinimosi teisių skyrimą ir kad tik 18 mlrd. JAV dolerių bus skirta besivystančioms šalims; ragina valstybes nares nagrinėti G. Soroso pasiūlymą, kad turtingosios šalys turėtų perduoti savo specialiąsias skolinimosi teises visuotinės gerovės fondui, pvz., kovai su klimato kaita ir skurdo panaikinimui;
 26. ragina Tarybą ir Komisiją imtis veiksmų siekiant padidinti tarptautinėms finansų institucijoms skiriamų lėšų, kaip susitarta G20 aukščiausiojo lygio susitikime;
 27. prašo Tarybos ir Komisijos palaikyti ambicingų užmojų TVF reformą;
 28. ragina G20 valstybes glaudžiau bendradarbiauti sprendžiant makroekonomikos klausimus, ragina svarbesnį vaidmenį teikti Jungtinių Tautų sistemai ir reformuoti tarptautines finansų institucijas siekiant užtikrinti suderintą atsaką į krizę ir jos poveikį besivystančiose šalyse;
 29. apgailestauja, kad finansų sektorius nepaisydamas to, jog gauna milžiniškas valstybines subsidijas, dar nevisiškai pasimokė iš šios beprecedentinės krizės padarinių; šiuo klausimu palankiai vertina G20 lyderių 2009 m. rugsėjo mėnesį Pitsburgo aukščiausiojo lygio susitikime priimtą įsipareigojimą užtikrinti, kad finansų sektorius kompensuotų krizės sukeltus nuostolius, kuriuos iki šiol patiria tiek pažengusios, tiek besivystančios ekonomikos šalių mokesčių mokėtojai, kiti piliečiai ir viešųjų paslaugų teikėjai;
 30. yra tvirtai įsitikinęs, kad bankų sistemos apmokestinimas būtų tinkamas finansų sektoriaus indėlis prisidedant prie visuotinio socialinio teisingumo; taip pat ragina įvesti tarptautinį finansinių sandorių mokestį, siekiant, kad visa mokesčių sistema taptų teisingesnė ir atsirastų papildomų lėšų vystymuisi bei visuotinio darbo poreikiams, įskaitant besivystančių šalių prisitaikymui prie klimato kaitos ir jos padarinių sumažinimą, finansuoti;
 31. ragina Komisiją parengti komunikatą, kuriame būtų nurodoma, kaip taikant tarptautinių finansinių sandorių mokestį būtų galima, be kita ko, siekti TVT, ištaisyti pasaulio pusiausvyros sutrikimus ir skatinti tvarų vystymąsi visame pasaulyje;
 32. ragina Tarptautinį valiutos fondą iki kito G20 susitikimo parengti ataskaitą, kurioje būtų nurodyta, koks turėtų būti finansų sistemos įnašas siekiant apmokėti išlaidas, susijusias su įvairių vyriausybės intervencijų sąnaudomis siekiant nustatyti visą tiesioginę ir netiesioginę našta, tenkančią viešiesiems finansams, ir ypač į jos poveikį besivystančių šalių biudžetams;
 33. su dideliu susirūpinimu pažymi, kad prognozuojama, jog 2009 m. besivystančios šalys turės spręsti 315 mlrd. JAV dolerių ir 2010 mlrd. JAV dolerių finansavimo skirtumo problemą ir kad alinančių mokesčių didinimas labiausiai pažeidžiamose šalyse kelia grėsmę, jog 11,6 mlrd. JAV dolerių, skirtų pagrindinėms švietimo, sveikatos priežiūros, infrastruktūros ir socialinės apsaugos sritims, negalės būti panaudoti pagal paskirtį; todėl mano, kad būtų tinkama ištirti galimybes sudaryti susitarimą su šalimis kreditorėmis, pagal kurį laikinai būtų įšaldytas skolų grąžinimas ar panaikinta neturtingiausių šalių skola, kad jos galėtų įgyvendinti anticiklinę fiskalinę politiką neigiamiems krizės padariniams mažinti; siūlo dėti pastangas, kad būtų imtasi priemonių vykdyti skaidrią

ginčų dėl skolų arbitražo procedūrą;

34. palankiai vertina valstybių narių iniciatyvas dėl neprivalomų oro ir jūrų transporto taršos mokesčių įvedimo, siekiant prisidėti prie prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos sušvelninimo išlaidų finansavimo besivystančiose šalyse, ir ragina visas valstybes nares apsvarstyti panašių mokesčių įvedimo galimybę;
35. ragina valstybes nares ir Komisiją vadovaujantis 2008 m. spalio 21 d. Parlamento rezoliucija susitarti, remiantis Europos Sąjungos prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistema, paskirti ne mažiau kaip 25 % pajamų, gautų iš išmetamųjų anglies dioksido dujų kiekio leidimų aukcionų, besivystančioms šalims, siekiančioms prisitaikyti prie klimato kaitos, veiksmingai remti naudojant viešąsias investicijas;
36. prašo Europos Komisijos ir Europos Sąjungos valstybių narių remti visas priemones, kuriomis siekiama kovoti su klimato kaita, nuo kurios labiausiai nukenčia besivystančios šalys, ir, atsižvelgiant į tai, intensyviai atitinkamų technologijų perdavimą;
37. prašo Komisiją ir valstybes nares toliau atkreipti dėmesį į aplinkos krizės ir vystymosi krizės sąsają ir ragina jas užtikrinti, kad tvarus vystymasis ir ekologiškas ekonomikos augimas būtų ES strateginiai prioritetai; ragina ES skirti papildomų lėšų savo įsipareigojimams kovoti su klimato kaita besivystančiose šalyse taip pat atsižvelgiant į didėjančių pabėgėlių, paliekančių šalį dėl su aplinka susijusių priežasčių, skaičiaus didėjimą;
38. džiaugiasi tuo, kad Europos Vadovų Taryba 2009 m. spalio mėn. įsipareigojo siekti, kad nebūtų kliudoma įgyvendinti TTVT kovos su klimato kaita srityje; ragina Tarybą, vadovaujantis Kopenhagos aukščiausio lygio susitikimo išvadomis ir G20 valstybių kompromisais, kiek įmanoma greičiau sutarti dėl konkrečių finansinių įsipareigojimų, kurie besivystančioms šalims suteiktų galimybę įveikti sunkumus, kurių kyla dėl blogėjančių klimato sąlygų, ir užtikrinti, kad dėl ekonomikos krizės reikalinga pagalba nesukeltų pernelyg didelių išorinių įsiskolinimų;
39. pabrėžia, kad migrantų pinigines perlaidos itin svarbios, nes kapitalas perkeliamas tiesiai tikslinėms besivystančių šalių gyventojų grupėms, kurios gali greitai juo pasinaudoti tenkindamos neatidėliotinus poreikius; ragina valstybes nares ir šalis gavėjas sudaryti palankesnes sąlygas perlaidų siuntimui ir mažinti siuntimo išlaidas;
40. palankiai vertina 2009 m. liepos mėnesį L'Akvilijoje, Italijoje, įvykusio G8 aukščiausio lygio susitikimo vadovų priimtą įsipareigojimą per penkerius metus nuo 10 % iki 5 % sumažinti perlaidų mokesčius; mano, kad didesnė rinkos konkurencija ir platesnis reguliavimo pagrindas yra pagrindinės priemonės siekiant sumažinti išlaidas, susijusias su perlaidų operacijomis, o taip pat jos paspartintų naujų technologijų taikymą ir gerintų finansinę vargingųjų įtrauktį besivystančiose šalyse;
41. pritaria, kad būtų rengiamos bendros vystymuisi skirtos viešojo ir privačiojo sektorių iniciatyvos, grindžiamos viešuoju valdymu ir privačių lėšų teikėjų parama ir atitinkančios šalių partnerių prioritetus, kaip patikimų tiesioginių ir tvarių investicijų į besivystančias šalis didinimo ir technologijų perkėlimo palengvinimo priemonė;
42. primena, kad kovojant su ekonominės krizės padariniais ir vystymosi procese itin svarbus vaidmuo tenka pilietinės visuomenės organizacijoms, vietos valdžios organams ir

decentralizuotam bendradarbiavimui; todėl ragina Komisiją užtikrinti, kad decentralizacija taptų prioritetiniu Europos finansinės pagalbos besivystančioms šalims sektoriumi;

43. palankiai vertina tai, kad pritarta „Pažeidžiamumo FLEX“ sistemai, siekiant remti kriterijus atitinkančias, su socialiniais krizės padariniais kovojančias Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno regionų (AKR) šalis, ir ragina, kad lėšos būtų greitai išmokėtos; dar kartą išreiškia susirūpinimą dėl to, kaip Komisija ketina užpildyti finansavimo spragas, kurios susidarys ateityje dėl šiuo metu skiriamos pirmenybės paramai biudžetui;
44. traktuoja prekybą kaip pagrindinį besivystančių šalių ekonomikos augimo ir skurdo mažinimo veiksnių ir ragina ES ir valstybes nares pasinaudoti turima tarptautine įtaka, kad būtų pasiekti sėkmingi, teisingi, vystymuisi skirti Dohos raundo rezultatai, o taip pat didinti ES pagalbos prekybai politikos tikslumą skiriant daugiau dėmesio vargingiesiems;
45. pabrėžia, kad pagal SESV 208 straipsnį Europos Sąjunga turi užtikrinti, kad jos politika prekybos, saugumo, migracijos, žemės ūkio ir kitose srityse, visų pirma, būtų nuosekli ir naudinga besivystančioms šalims ir, visų antra, remtų sąžiningą ir vystymuisi palankią tarptautinę finansų ir prekybos sistemą;
46. primena, kad ES sutartyse įtvirtintas politikos suderinamumo vystymosi labai principas – tai svarbiausia koncepcija siekiant TVT; taigi, ragina ES plėtoti prekybos politiką, kuri būtų suderinta ir susieta su TVT siekimu; ragina kurti išsamias teises priemones, kurias taikant būtų užtikrinama ES atskaitomybė už politikos suderinamumo įsipareigojimus;
47. ragina užtikrinti, kad paramos vystymuisi politika būtų labiau suderinama su ES kitų sričių politika; pažymi, kad, pavyzdžiui, prekiaujant žemės ūkio gaminiais, kuriems skiriamos ES subsidijos, gali būti sudaroma sunkumų siekiant sukurti patikimą neturtingų vietos ūkininkų gaminių rinką, todėl pastangos, įdėtos vykdant projektus, kurių tikslas stiprinti vietos žemės ūkį, gali būti neveiksmingos;
48. įsitikinęs, kad harmoningai, tinkamai ir orientuojantis į vystymąsi užbaigus Dohos derybų raundą būtų padedama ekonomikai atsigausti po krizės ir būtų galima prisidėti prie skurdo mažinimo besivystančiose šalyse, kokybiškų darbo vietų kūrimo ir vartojimo kainų mažinimo; taigi, labai susirūpinęs dėl to, kad Dohos derybų raunde stokojama pažangos;
49. atkreipia dėmesį į tai, kad, siekiant didesnio finansų stabilumo ir geresnio PPO pasaulio prekybos sistemos veikimo, reikia daryti pažangą ir kurti naują tarptautinę pinigų ir finansų sistemą, grindžiamą daugiašalėmis taisyklėmis, kurias taikant būtų sprendžiamos konkrečios besivystančių šalių problemos ir kurios atitiktų Jungtinių Tautų sistemą;
50. primena, kad pagalbos prekybai strategijos tikslas – padėti besivystančioms ir mažiau išsivysčiusioms šalims derėtis dėl prekybos susitarimų, juos įgyvendinti ir gauti iš jų naudos, plėtoti savo prekybą ir spartinti skurdo panaikinimą; prašo Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad iki 2010 m. būtų įvykdyti įsipareigojimai iš visos ES skirti 2 milijardus eurų per metus; prašo Komisiją pateikti detalią informaciją ir rodiklius, susijusius su biudžeto eilutėmis (be biudžeto eilutės 20 02 03), kurios buvo naudojamos su prekyba susijusios pagalbos ir pagalbos prekybai finansavimui ir visam pagalbos prekybai finansavimui iš ES biudžeto;

51. dar kartą patvirtina, kad ekonominės partnerystės susitarimai (EPS) turėtų būti sudaromi kaip vystymąsi skatinanti priemonė ir neturėtų būti traktuojami vien tik kaip tarptautinės prekybos priemonė, ir ragina Komisiją imtis veiksmų, kad derybos greitai baigtųsi, o taip pat atsižvelgti į būdus, kuriais EPS nuostatos gali paveikti besivystančių šalių pajėgumą įveikti krizę;
52. pažymi, kad daugelyje besivystančių šalių, visų pirma, mažiausiai išsivysčiusiose šalyse, smarkiai sumažėjus pajamoms iš eksporto sulėtėjo Pietų regionų augimas ir vystymasis; ragina Komisiją derantis dėl prekybos susitarimų, ypač ekonominės partnerystės susitarimų, ir juos įgyvendinant stiprinti ES politikos suderinamumą vystymosi labui ir, *inter alia*, tinkamo darbo, gerovės ir darbo vietų kūrimo skatinimą ir užtikrinti tinkamą prekybos išsipareigojimų asimetriją ir tinkamą šiems išsipareigojimams taikomą pereinamąjį laikotarpį, taip pat kad būtų gerbiami kiekvienos šalies prioritetai ir tinkamai konsultuojamasi su pagrindiniais veikėjais ir pilietine visuomene;
53. mano, kad iki šiol labiausiai nuo krizės nukentėjo besivystančios šalys, kurios yra itin priklausomos nuo vystomojo bendradarbiavimo lėšų ir labai orientuotos į eksportą, kadangi vis labiau senka iš šiaurės į pietus judantys finansų srautai ir daugelio besivystančių šalių vidaus rinkos pernelyg silpnos, kad galėtų padengti dėl sumažėjusio eksporto patirtus nuostolius;
54. prašo Komisijos parengti Afrikos, Karibų jūros regiono ir Ramiojo vandenyno (AKR) šalių priklausomybės nuo eksporto ir šios priklausomybės suderinamumo su šalies strategijos dokumentuose nurodytais vystymosi tikslais vertinimą;
55. atkreipia dėmesį į Susitarimą dėl pasaulinės lengvatinės prekybos sistemos, kuris yra 22 besivystančių šalių nustatyta priemonė mažinti tarifus ir kitas prekių, kuriomis šios šalys tarpusavyje prekiauja, eksporto kliūtis siekiant paskatinti Pietų regionų šalių tarpusavio prekybą ir padaryti ją mažiau priklausomą nuo pasaulio prekybos trikdžių;
56. mano, kad protekcionizmas nėra racionalus atsakas į krizę, ir dar kartą ragina ES imtis jai priklausančių veiksmų ir mažinti prekybos barjerus bei prekybą iškreipiančias Sąjungos subsidijas, kuriais besivystančioms šalims padaryta didelė žala;
57. mano, kad įgyvendinant ES vystymosi politiką turėtų būti gerbiami ir ES, ir besivystančių šalių interesai, ir mano, kad abipusiam rinkų atvėrimui, kurio neturėtų būti siekiama besivystančių šalių ekonomikos stabilumo sąskaita, reikėtų taikyti atitinkamas priežiūros ir reglamentavimo sistemas; prašo Komisijos, Tarybos ir Europos investicijų banko užtikrinti, kad mikrokreditų MVI ir smulkiems ūkininkams teikimas būtų vystomojo bendradarbiavimo prioritetas, nes šitaip būtų remiami tvarios regionų ekonomikos pagrindai;
58. ragina Komisiją užtikrinti, kad ji imsis priemonių savo ilgalaikiams vystymosi tikslams siekti, pasirengdama siekti tvaraus vystymosi ir suteikti tvarią humanitarinę pagalbą tuo metu, kai besivystančios šalys ypač kentės nuo krizės;
59. pabrėžia, kad finansų krizės mastas, rimtumas ir sudėtingumas yra susijęs su finansų plėtojimo atotrūkiu nuo realios ekonomikos, su vis rimtesniais pasaulinės pusiausvyros sutrikimais ir didėjančiomis planetos aplinkos apsaugos problemomis, kurias būtina spręsti norint, kad ekonomikos sistema vėl būtų tvariai plėtojama pasaulio mastu;

60. išreiškia didelį susirūpinimą, kad neigiamas mokesčių rojų poveikis gali būti neįveikiama kliūtis ekonominiam vargingų šalių vystymuisi, kelti grėsmę kitų šalių suverenumui, pakenkti finansų rinkų veiksmingumui ir lėšų paskirstymui, pakenkti nacionalinėms mokesčių sistemoms ir didinti apmokestinimo išlaidas, teikti paskatas įsitraukti į ekonominius nusikaltimus ir kenkti privačių asmenų pajamoms, kenkti geram valdymui ir ekonominiam augimui ir tokiu būdu trukdyti besivystančioms šalims investuoti į viešąsias paslaugas, švietimą, socialinę apsaugą ir žmonių gerovę;
61. pabrėžia, kad mokesčių rojuose ir lengvatinių mokesčių centruose skatinama mokesčių vengimo strategija (pvz., kai perduodant gaminius pateikiamos neteisingos kainos), mokesčių slėpimas ir neteisėtas kapitalo nutekėjimas; ypač pabrėžia, kad besivystančiose šalyse dėl mokesčio sukčiavimo kasmet prarandama tokia pelno iš mokesčių suma, kuri dešimt kartų viršija išsivysčiusių šalių skiriamos paramos vystymuisi sumą; todėl ragina valstybes narsiai kovoti su mokesčių rojais, išsiskindėjomis nuo mokesčių ir neteisėtam kapitalo nutekėjimui iš besivystančių šalių teikti vieną iš svarbiausių prioritetų; atsižvelgdamas į tai, pakartoja savo įsitikinimą, kad privalomas keitimasis informacija turėtų būti taikomas pasaulio mastu ir įgyvendinamas pagal daugiašalę sistemą;
62. pažymi, kad visame pasaulyje yra daugybė mokesčių rojų, kuriais naudojasi net ir kai kurios Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) pagrindu įsteigtos įmonės, siekdamos išvengti mokesčių mokėjimo tose besivystančiose šalyse, kuriose jos vykdo pelningą veiklą, arba savo kilmės šalyse; ragina Komisiją pranešti, kaip būtų galima privalomą keitimąsi informacija vykdyti pasaulio mastu, kaip būtų galima taikyti sankcijas nebendradarbiaujančioms mokesčių rojaus zonoms ir jų vartotojams ir kaip įvesti taisyklę, kad tarptautinės ES įmonės turi teikti pelno ir mokamų mokesčių ataskaitas pagal šalis;
63. pripažįsta, kad keitimosi informacija apie mokesčius susitarimais neišsprendžiamos problemos, susijusios su žalingomis užburto rato struktūros mokesčių sistemomis ar viešųjų registrų nebuvimu, ir nesugriežtinamos informacijos apie sąskaitas pateikimo, audito arba įrašų saugojimo taisyklės; palankiai vertina G20 ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (OECD) pastangas imtis veiksmų prieš mokesčių rojus, tačiau pažymi ir apgailestauja, kad nustatytų kriterijų, keitimosi informacija apie mokesčius susitarimų ir esamų procedūrų nepakaks mokesčių rojų ir neteisėtų finansų srautų problemai išspręsti; ragina OECD, G20 ir ES patvirtinti griežtesnius mokesčių rojaus identifikavimo kriterijus ir parengti tarptautinį privalomą daugiašalį automatinio keitimosi informacija apie mokesčius susitarimą, kuriame būtų numatytos kovos su įstatymų nepaisymu priemonės;
64. ragina ES, jos valstybes narses ir tarptautines finansų institucijas remti besivystančias šalis, siekiančias didinti savo pajamas, ir remti pajėgumų didinimą mokesčių srityje;
65. pažymi, kad pusė visų neteisėtų finansų srautų iš besivystančių šalių susiję su neteisingu prekybos kainų pateikimu ir dar kartą ragina sudaryti naują privalomą visuotinį finansinį susitarimą, kuriuo tarptautinės korporacijos būtų priverstos automatiškai pateikti informaciją apie gautą pelną ir sumokėtus mokesčius kiekvienoje šalyje atskirai, kad būtų užtikrintas pardavimo, pelno ir mokesčių skaidrumas bet kurios jurisdikcijos teritorijoje, kurioje jos yra įsisteigusios;
66. ragina Komisiją aktyviai skatinti įmonių socialinę atsakomybę ir atsakomybę už aplinką siekiant, kad būtų realiai kontroliuojamas tarptautinių korporacijų ir jų patronuojamųjų

įmonių veiklos poveikis socialiniu, aplinkos ir pagarbos žmogaus teisėms aspektais besivystančiose šalyse;

67. susirūpinęs pažymi, kad dėl toliau blogėjančios besivystančių šalių ekonominės padėties gali susidaryti nepriimtinais aukštas nedarbo lygis ir išaugti ekonominė migracija; be to, pažymi, kad dėl tokių migracijos srautų besivystančios šalys patirtų vadinamąjį protų nutekėjimą ir būtų padaryta žala jų ekonomikos augimui ateityje;
68. pažymi, kad būtina realiai patobulinti besivystančių šalių bankų sistemas, ir tai turėtų būti konkreti priemonė, skirta investicijoms ir finansų sektoriaus vystymuisi ir augimui, migrantų siunčiamoms perlaidoms ir prekybiniams bei kitiems svarbiems mainams užtikrinti siekiant socialinės sanglaudos ir politinio bei ekonominio stabilumo;
69. palankiai vertina Jungtinių Tautų Narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuro Pavogto turto susigražinimo (angl. StAR) ir Pasaulio banko iniciatyvą padėti besivystančioms šalims kovoti su korupcija, kriminalinėmis veikomis ir mokesčių vengimu bei ragina valstybes nares ratifikuoti Jungtinių Tautų konvenciją prieš korupciją;
70. pabrėžia, jog svarbu remti besivystančias šalis tam, kad jose būtų užtikrinti veiksmingi pajėgumai siekiant jų pačių labai kovoti su korupcija ir stiprinti teisinės valstybės principus, gerą viešųjų finansų valdymą, didinti skaidrumą ir gerinti biudžeto nuspėjamumą, įgyvendinimą ir kontrolę; pabrėžia viešųjų finansų parlamentinės priežiūros svarbą; primygtinai prabrėžia, kad reikia tobulinti tarptautinius apskaitos standartus siekiant užkirsti kelią mokesčių vengimo ir išsisukinėjimo nuo mokesčių praktikai, taip pat reikalauti, kad tarptautinės įmonės parengtų finansines ataskaitas atskirai pagal šalis;
71. palankiai vertina tai, kad griežtėja Europos investicijų banko (EIB) vykdoma politika lengvatinių mokesčių zonų klausimais; ragina ES, valstybes nares ir EIB imtis pirmaujančio vaidmens ir siekti, kad investavimas pasinaudojant mokesčių rojumi taptų ne toks patrauklus, t.y. patikslinti viešųjų pirkimų ir viešųjų lėšų skyrimo taisykles, kuriomis bet kuriai bendrovei, bankui ar kitai institucijai, registruotai mokesčių rojuje, būtų draudžiama gauti pelną iš viešųjų lėšų; prašo, kad EIB, remdamasis savo sugriežtintomis gairėmis, išanalizuotų, ar įmonės ir finansiniai tarpininkai turėtų pateikti savo veiklos ataskaitas atskirose šalyse;
72. atkreipia dėmesį į tai, kad EIB deda pastangas užtikrinti, kad savo garantijas ir investicijas teiktų ne per mokesčių lengvatų zonas; prašo EIB imtis būtinų papildomų priemonių siekiant užtikrinti, kad tai nebūtų daroma netiesiogiai; prašo EIB informuoti apie savo politikos lengvatinių mokesčių zonų klausimu įgyvendinimą; skatina EIB, nustatant sąlygas ar jų laikymosi kriterijus, būti itin budrų ir siekti, kad būtų atsižvelgta į ES politikos tikslus, taip pat į Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) „tinkamo darbo“ apibrėžtį siekiant užtikrinti kuo didesnę pagalbą, įtraukti vietos verslo įmones ir remti kovą su korupcija; mano, kad EIB savo įdarbinimo politikoje turėtų labiau atsižvelgti į patirtį aplinkos apsaugos ir vystymo srityse;
73. pripažįsta, kad dabartinį EIB skolinimo išorės šalims veiklos programos ir bendradarbiavimo susitarimų tarpinį vertinimą, kuriame Europos Parlamentas dalyvauja kaip vienas iš teisės aktų leidėjų, reikia užbaigti 2010 m. ir kad tai yra tinkama proga padidinti EIB vaidmenį vystomajame bendradarbiavime, užtikrinant, kad pirmenybė būtų teikiama tikslui iki įgyvendinti TVT; todėl mano, jog reikėtų, kad pirmenybė būtų

teikiama projektams, skirtiems skurdui mažinti;

74. apgailestauja dėl besivystančių šalių žemės ūkio finansavimo mažėjimo tendencijos nuo devintojo dešimtmečio ir primygtinai ragina Komisiją užtikrinti, kad aprūpinimo maistu saugumas būtų Sąjungos vystymosi politikos prioritetai, ir atitinkamai padidinti paramą žemės ūkiui, ypač skirtam maisto produktų gamybai, ir kaimo plėtrai;
75. mano, kad viena iš didžiausių besivystančių šalių ekonomikos vystymosi kliūčių yra ribotos potencialių verslininkų galimybės gauti paskolas ir mikrokreditus; be to, pabrėžia, kad daugeliu atvejų nesuteikiamos paskolų garantijos; todėl ragina Komisiją ir EIB aktyviai kurti galimybių gauti paskolas ir mikrokreditus programas;
76. ragina Komisiją ir valstybes nares remti priemones, kuriomis siekiama palengvinti besivystančių šalių prieigą prie kreditų, įskaitant esminę daugiašalių plėtros bankų kapitalizaciją, ir sukurti sistemą, pagal kurią įvairių finansinių paslaugų teikėjams išduodant licencijas būtų atsižvelgiama į vietos gyventojų poreikius;
77. ragina Komisiją rengiant naują pasiūlymą dėl sprendimo dėl EIB išorės skolinimo įgaliojimų visapusiškai atsižvelgti į šiame pranešime pateikiamas rekomendacijas po to, kai bus atliktas tarpinis vertinimas;
78. paveda pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybėms narėms, JT organizacijoms, TVF ir Pasaulio bankui, o taip pat TVF ir Pasaulio banko valdytojams iš valstybių narių ir Didžiojo dvidešimtuko šalims.